

nepřipouští podle toho, co v úvodě uvedeno o podstatě výminku, jiného výkladu. Že spolužalovaná Marie T-ová při ujednání zmíněné smlouvy nebyla smluvní stranou, nemůže na právní povaze dávek ve smlouvě uvedených ničeho změnit, a bude na této spolužalované, aby tuto okolnost při jednání ve věci samé uplatňovala.

Čís. 1879.

Rozhodčímu soudu pražské bursy pro zboží a cenné papíry jsou podrobeny nejen kup a prodej zboží, nýbrž i jinaká právní jednání, pokud se vztahují na zboží, na př. smlouva o úpravě nebo zpracování zboží.

(Rozh. ze dne 3. října 1922, R I 1147/22.)

Do nálezu rozhodčího soudu pražské bursy pro zboží a cenné papíry, jehož předmětem byla smlouva o zpředení a utkání vlny, podal žalovaný zmateční stížnost, v níž uplatňoval mimo jiné, že rozhodčí soud se neprávem prohlásil příslušným. **O b c h o d n í s o u d** zamítl zmateční stížnost. **D ů v o d y:** Podle § 51 bursovního statutu podrobeny býti mohou spory z obchodu mimo bursu příslušnosti rozhodčího soudu jen tehdaž, vznikly-li spory z obchodů se zbožím. Nesporno, že obchod, o který tu šlo, byl vlastně smlouvou námezdní (zpředení a utkání bavlny) a že smlouva vztahovala se k bavlně, tudíž ke zboží, s kterým obchodovati se smí na pražské burse pro zboží a cenné papíry, aniž by však předmětem obchodu bezprostředně zboží takové bylo. Rozšířenou příslušnost rozhodčího soudu činí § 51 stanov, jehož znění přízpůsobeno čl. XIV. uv. zák. k c. ř. s., závislým předem na tom, že se musí jednati o obchod se zbožím, z čehož by arcí vyčísti se dalo, že tu musí býti obchod, jehož bezprostředním předmětem jest zboží, tudíž koupě, směna, smlouva komisionářská nebo jednatelská, kdyby tu nebylo dalšího ustanovení uv. zák. čl. XIV. čís. 2 (pokud se týče § 51 čís. 2 stanov), že obchod, který jest předmětem sporu před soudem rozhodčím, vztahovati se musí ke zboží, v němž obchodovati se smí na příslušných bursách. Takové ustanovení jevílo by se býti v této formě zbytečným a stačilo by ustanovení, že zboží, o něž jde, musí býti zbožím, s kterým se smí kupčiti na dotčené burse. Přidal-li zákonodárce, že stačí, když obchod se »vztahuje« na takové zboží, nelze dospěti k jinému názoru, než že výrazem »obchod ve zboží« mělo býti vytčeno jen tolik, že předmětem takového obchodu musí býti zboží, však nikoliv přímo a bezprostředně, nýbrž, že stačí, když obchod takový se i jen »vztahuje« na zboží bursovní. Dle srovnalého udání stran, jakož i dle spisů rozhodčího soudu šlo v tomto případě o takové zboží a týkala se přádelná smlouva skutečně takového zboží. Všim právem zjistil tudíž rozhodčí soud svou příslušnost a nelze následkem toho stížnost uznati za opodstatněnou. **R e k u r s n í s o u d** vyhověl zmateční stížnosti a zrušil napadený nálezh rozhodčího soudu. **D ů v o d y:** Jest se zabývati toliko otázkou, zda bursovní rozhodčí soud právem se prohlásil příslušným v této věci čili nie. V tomto případě šlo mezi stranami vlastně o smlouvu námezdní, totiž o zpředení a utkání bavlny, které provést měla firma Josef S. pro firmu Ludvík W..

na niž se vztahuje závěreční list této posléz jmenované firmy ze dne 18. února 1921, dle něhož obě strany v případě sporu z této smlouvy podrobily se rozhodčímu soudu Pražské bursy pro zboží. A tu dlužno uvážiti, zda toto podrobení se rozhodčímu soudu této bursy podřadí lze ustanovení § 51 stanov pražské bursy pro zboží, který upravuje příslušnost rozhodčího soudu této bursy v příčině obchodů se zbožím mimo bursu. Dle tohoto ustanovení, které nápodobeno jest čl. XIV. uv. zák. k c. ř. s., příslušným jest soud rozhodčí, jde-li o rozepře z »obchodů se zbožím«, počítaje k tomu též obchody z pojištění, dovozného a dopravy, pokud je možno považovati za obchody, jsou-li též dány podmínky § 51 stanov. Z porovnání § 51 čís. 1 stanov, jímž upraveny jsou subjektivní předpoklady pro příslušnost rozhodčího soudu, a § 51 čís. 2 stanov, jenž praví, že obchod, o který jde, musí se vztahovati na zboží, s kterým »kupčiti se smí na příslušných bursách«, nepochybně plyne, že slovy »obchod se zbožím« míněn jest obchod, jenž má za účel obrat zboží, tedy obchod ve vlastním slova smyslu, z čehož plyne, že zboží pro obchod v tomto smyslu koupeno býti musí. Že tomu tak, plyne i z toho, že, kdyby oněmi slovy byly míněny obchody v širším slova smyslu, zejména tedy i obchody pomocné, nebylo by bývalo nutno zvláště vytýkati, že i obchody z pojištění, dovozného a dopravy patří k příslušnosti rozhodčího soudu, lze-li je považovati za obchody. Právě toto rozeznávání v § 51 stanov svědčí tomu, že zásadně patří k příslušnosti rozhodčího soudu jen rozepře z obchodů ve vlastním smyslu, mimo bursu uzavřených, tedy ony, které mají za účel obrat zboží, a vedle toho obchody z pojištění, dovozného a dopravy, pokud je za obchody se zbožím považovati lze, tedy pokud slouží k provedení obratu zboží, a jsou proto všechny ostatní obchody jiné povahy z příslušnosti rozhodčího soudu vyloučeny. Pod žádný z uvedených obchodů nelze však podřaditi smlouvu námezdní, o jakou jde v tomto případě, byť i se týkala zboží, s nímž kupčiti lze na pražské burse pro zboží, neboť nejde tu o žádný z obchodů, jaký má na mysli § 51 stanov. Není tu tedy podmínek pro příslušnost rozhodčího soudu vůbec, na čemž nemění ničeho okolnost, že strany se soudu tomuto podrobily, poněvadž toto podrobení se státi mohlo jenom za předpokladů § 51 stanov a nesdílí proto rekursní soud opačný náhled prvního soudu.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Mylným je náhled rekursního soudu, že příslušnost rozhodčího soudu pražské bursy omezena je zásadně na spory z obchodů ve vlastním slova smyslu, jež mají za účel obrat zbožím, a vedle toho obchody z pojištění, dovozného a dopravy, pokud slouží k provedení obratu zboží. Náhled tento spočívá na nesprávném výkladu § 51 stanov pražské bursy pro zboží. Šem tím převzaly stanovy předpis čl. XIV. uv. zák. k c. ř. s., jímž rozšířena byla příslušnost rozhodčích soudů bursovních i na spory z obchodů se zbožím (Warengeschäfte), mimo bursu uzavřených, za podmínek čís. 1—3 tohoto článku. Obchody se zbožím rozuměti jest nikoliv obchody v užším slova smyslu, tj. koupi a prodej zboží, nýbrž obchody ve smyslu, obdobném slovu Handelsgeschäfte dle čl. 271 a násl. obch. zák., pokud vztahují se na zboží (sich auf Waren beziehen, čl. XIV. čís. 2

uv. zák. Sr. Randa, právo obchodní, § 6 o obchodech, kterým slovem přeložen je výraz *Handelsgeschäfte*). Slovem »obchody (*Handelsgeschäfte*)« označuje obchodní zákon nejen kupní smlouvy, nýbrž různá jiná právní jednání, mezi nimi dle čl. 272 čís. 1 i smlouvy, jimiž někdo bře na se úpravu nebo zpracování movitých věcí, jemu k tomu cíli od jiného odevzdaných, převyšuje-li provoz živnosti meze řemesla. Čl. XIV. omezil odstavcem čís. 2 příslušnost rozhodčích soudů v jediném směru, t. j. na obchody vztahující se ke zboží, s nímž smí se kupčiti na příslušné burse. Omezení to je pouze předmětné, omezujíc obchody na určité zboží, ne však na určitý způsob obchodů, ježto nečiní rozdílu mezi právními jednáními, jež lze zahrnouti pod pojem obchodů. § 51 stanov převzal takřka doslova předpis čl. XIV., připojiv pouze dodatek, jímž počítá k obchodům se zbožím také obchody z pojištění, dovozného a dopravy, pokud je možno, považovati za obchody se zbožím. Tímto dodatkem odůvodnil rekursní soud svůj náhled, že obchody se zbožím rozumějí stanovy pouze obchody v užším slova smyslu, t. j. obchody, jež mají za účel obrat zboží. Avšak § 51 převzal dále beze změny ustanovení čl. XIV. čís. 1, dle něhož stačí k příslušnosti rozhodčího soudu, je-li spornou stranou osoba, jež z povolání zabývá se výrobou, obchodem anebo zpracováním movitých věcí, jež jsou předmětem obchodu, což by nemělo praktického, smyslu, kdyby šlo pouze o koupi a prodej, ne však o zpracování zboží, dále ustanovení čís. 2, žádající, by obchody vztahovaly se na zboží, jímž se na burse kupčí. Z toho nelze souditi na úmysl stanov, omeziti příslušnost rozhodčích soudů na obchody, mimo bursu uzavřené, v užším slova smyslu, naopak zamýšlel tvůrce stanov převzít ustanovení čl. XIV. bez omezení na kupní smlouvy s vyloučením ostatních právních jednání, a vytkl mimo to výslovně některé druhy obchodu, t. j. obchody z pojištění, dovozného a dopravy, o nichž byl patrně v pochybnosti, zda je lze zahrnouti pod všeobecný pojem obchodů se zbožím. Obchody ty vztahují se totiž pouze nepřímo na zboží, majíce v první řadě za předmět jeho pojištění, dovoz a dopravu, a důsledky toho, t. j. pojistné, dovozné a dopravné atd., ne však zboží samo nebo právní jednání, jež zavdalo podnět k pojištění, dopravě atd. Doložku »pokud možno je považovati za obchody se zbožím«, nelze vykládati souhlasně s rekursním soudem v ten smysl, že obchody ty slouží k provedení obratu zboží, neboť tomuto účelu neslouží a nemohou sloužiti, nýbrž jako požadavek, aby vztahovaly se na zboží, a ne na př. na osoby nebo jiné věci než zboží. Co do zboží platí i pro ně obmezení čl. XIV. čís. 2 uv. zák. Nezáleží na tom, zda by byl § 51 stanov vystačil úplně s vytčením »obchodu se zbožím« a zda uvedený dodatek je zbytečným; i přes dodatek ten nebyl změněn původní význam označení obchodů se zbožím, jak byl převzat z čl. XIV. uv. zák. Bylo proto zahrnouti pod pojem obchodů se zbožím i námezdní smlouvu, uzavřenou mezi stranami 18. února 1921, a rozhodčí soud prohlásil se právem za příslušna ke projednání rozepře z této smlouvy. Nález, jím vydaný, není zmatečným.

Čís. 1880.

Zajištění půdy drobným pachtýřům (zákon ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.).